

חוקת מדינת ישראל

הוצעה על ידי המכון לאסטרטגיה ציונית*

מבוא

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי; לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית; מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה, ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקדמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית.

השואה שהתרגשה על עם ישראל במלחמת העולם השנייה, בה הוכרעו לטבח מיליוני יהודים, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעיית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על ידי חידוש המדינה היהודית בארץ ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות זכויות בתוך משפחת העמים.

ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ ישראל, ה' באייר תשי"ח, 14 במאי 1948, התכנסו חברי מועצת העם, נציגי היישוב העברי והתנועה הציונית, והכריזו על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל.

הכרזת העצמאות קבעה כי מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; ותשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; גם בתוך התקפת הדמים שנערכה על מדינת ישראל היא הושיטה יד שלום ושכנות טובה לאלה שקמו עליה לכלותה.

הכרזת העצמאות חייבה קבלת חוקה. האסיפה המכוננת – היא הכנסת הראשונה – החליטה כי, כהסדר זמני, תקבל הכנסת חוקי יסוד. עתה, יום XX... משלימה הכנסת השבע-עשרה את המשימה ומתכבדת בקבלת חוקת מדינת ישראל.

<p>1. מדינת ישראל היא מדינה יהודית והבית הלאומי של העם היהודי; בה מממש העם היהודי את שאיפתו להגדרה עצמית על-פי מורשתו התרבותית וההיסטורית.</p> <p>2. מדינת ישראל היא מדינה דמוקרטית המכבדת את זכויות האדם ברוח יסודות החירות, הצדק, היושר, והשלום של מורשת ישראל.</p> <p>3. ריבונות המדינה נתונה בידי אזרחיה.</p> <p>4. המבוא הוא חלק מהחוקה; אין לשנות את המבוא ואת סעיפים 1 עד 4 אלא ברוב של שני שלישים מחברי הכנסת.</p>	<p>עקרונות היסוד של המדינה</p>
<p>5. כל אדם נברא בצלם והוא בן חורין.</p> <p>6. לכל אדם הזכות לשמירת חייו, גופו, וביטחונו.</p> <p>7. לכל אדם הזכות לשמירת פרטיותו, כבודו, צנעת חייו, וקניינו.</p> <p>8. לכל אדם חופש הדת, חופש המצפון, חופש הדעה, וחופש התרבות.</p> <p>9. לכל אדם חופש התנועה.</p> <p>10. לכל אדם חופש הביטוי.</p> <p>11. לכל אזרח ישראלי ולכל תושב המדינה חופש ההתקהלות וחופש ההתאגדות.</p> <p>12. לכל אדם הזכות למשפט הוגן.</p> <p>13. כל אדם הוא בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע בדין.</p> <p>14. אזרחות ישראלית נרכשת ונשללת על פי חוק; כל אזרח בוגר של המדינה זכאי לוותר על אזרחותו באופן שייקבע בחוק.</p> <p>15. הכל שווים בפני החוק; על כל אזרחי המדינה חלות זכויות וחובות שוות; פטור ממילוי חובות על ידי אזרח מאזרחי המדינה יכול שיהיה כרוך באובדן זכויות וכשירויות כפי שייקבע בחוק.</p> <p>16. על אף האמור בסעיף 15, המדינה רשאית לייחד זכויות, חובות, או כשירות לתפקידים ציבוריים לאזרחי המדינה; המדינה רשאית לייחד זכויות, חובות, או כשירויות לתפקידים ציבוריים, הקשורות לענייני ביטחון המדינה, לבעלי סיווג ביטחוני הולם.</p> <p>17. המדינה תשאף לקדם את רווחת אזרחיה ותושביה ולהבטיח לכל חיים בכבוד.</p> <p>18. במקרה של סתירה בין זכויות חוקתיות נסוגה האחת מפני חברתה רק במידה הנדרשת על פי נסיבות העניין.</p> <p>19. זכות המוכרת בחוקה מוגבלת בעת שיש בה כדי לפגוע בביטחון המדינה, בשלום הציבור ובטובתו, במוסר הציבורי, במהותה של מדינת ישראל כבית הלאומי של העם היהודי, במהותה של מדינת ישראל כמדינה</p>	<p>מעמדם של האדם ושל האזרח וחירויותיהם</p>

דמוקרטיה או במניעת עבריינות.

20. אין פוגעים בזכות המוכרת בחוקה אלא בחוק שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש להגשמת התכלית, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.

21. ירושלים היא בירת ישראל; ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, של הכנסת, של הממשלה, של בית המשפט העליון ושל מבקר המדינה.

22. עברית היא שפת המדינה.

23. הלוח העברי הוא הלוח הרשמי של המדינה.

24. ימי השבתון הקבועים במדינת ישראל הם שבת ומועדי ישראל; לא יועסק עובד בימי שבתון אלא בתנאים שייקבעו בחוק; הפעילות האסורה בימי שבתון תיקבע בחוק; מי שאינם יהודים רשאים לשבות בחגיהם; ימי השבתון ייקבעו לגבי כל עדה על פי החלטת הממשלה.

25. יום החג הלאומי של המדינה הוא יום העצמאות, החל בה' באייר או ביום חול הסמוך לו כפי שייקבע על ידי הממשלה.

26. המנון המדינה הוא "התקווה"; דגל המדינה לבן, שני פסי תכלת סמוך לשוליים העליונים והתחתונים ומגן-דוד תכול במרכזו; סמל המדינה הוא מנורת שבעת הקנים, עלי זאת בשני צדי המנורה והמילה "ישראל" למרגלותיה.

27. המדינה תפעל לקיבוץ גלויות ישראל ולהתיישבות יהודית בארץ והיא תקצה קרקעות ומשאבים למטרות אלה.

28. אלה יהיו זכאי שבות כעולים לישראל: בן למי שהוא יהודי על פי ההלכה; מי שהצטרף לקהילה יהודית והוא בעל זיקה מוכחת לעם היהודי ולמורשתו כפי שייקבע בחוק; בן זוג של עולה וילדי העולה שיבואו עמו או בסמוך לעלייתו זכאים להתיישב במדינה כפי שייקבע בחוק; הזכויות בסעיף זה ניתנות לשלילה על-פי חוק ממי שמסכן את שלום הציבור.

29. המדינה תפעל לשימור המורשת התרבותית וההיסטורית של העם היהודי ולטיפוחה; המשפט העברי ישמש מקור השראה לחקיקה.

30. קהילה זכאית לשמור על תרבותה, שפתה ומורשתה; המדינה רשאית לאפשר לקהילה מובחנת, לרבות בני דת כלשהי, לקיים יישובים קהילתיים נפרדים.

31. המדינה תקיים מערכת חינוך ממלכתית, לרבות ממלכתית-דתית, שתקנה מיומנויות יסוד; במוסדות חינוך המשרתים ציבור יהודי ילמדו תולדות העם היהודי, מורשתו ומסורתו; כל קהילה רשאית להוסיף תכנים ייחודיים לתכנית הלימודים או לקיים מוסדות חינוך פרטיים כפי שייקבע

**מדינת
ישראל כבית
הלאומי של
העם היהודי**

בחוק.

נשיא המדינה	<p>32. בראש המדינה עומד נשיא.</p> <p>33. כל אזרח ישראלי בן שלושים ומעלה שהוא תושב ישראל כשיר להיות מועמד לכהונת נשיא המדינה.</p> <p>34. נשיא המדינה יכהן תקופת כהונה אחת בלבד, שתהיה בת שבע שנים.</p> <p>35. סמכויות הנשיא, פרטי אופן בחירתו, אופן הפסקת כהונתו, מילוי מקומו, חסינותו ונושאים אחרים הנוגעים למעמדו ולפעולותיו ייקבעו בחוק.</p>
הרשות המחוקקת	<p>36. הכנסת היא בית הנבחרים של המדינה.</p> <p>37. הכנסת היא הרשות המחוקקת של המדינה.</p> <p>38. הכנסת בהיבחרה תהיה בת מאה ועשרים חברים.</p> <p>39. הכנסת תיבחר על ידי אזרחי המדינה בבחירות כלליות, ישירות, שוות וחשאיות; דרך יישומם של עקרונות אלה על מגבלותיהם תיקבע בחוק.</p> <p>40. כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה זכאי לבחור לכנסת אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק.</p> <p>41. כל אזרח ישראלי בן עשרים ואחת שנה ומעלה זכאי להיבחר לכנסת אם עמד בדרישות להגשת המועמדות על פי חוק, זולת אם בית משפט שלל ממנו זכות זו על פי חוק.</p> <p>42. המועמדים לכנסת ייכללו ברשימות מועמדים שנקבעו והוגשו כחוק; רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לפי העניין, במפורש או במשתמע אחד או יותר מאלה: (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כבית הלאומי של העם היהודי; (2) שלילת משטרה הדמוקרטית של המדינה; (3) תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון אחר נגד מדינת ישראל.</p> <p>43. הבחירות לכנסת תיערכנה אחת לארבע שנים והכנסת הנבחרת תתכנס סמוך לבחירתה; הכנסת היוצאת תוסיף לכהן עד לכינוסה של הכנסת הנבחרת.</p> <p>44. הבחירות לכנסת יהיו ביום ג' השלישי לחודש מרחשוון של השנה שבה תמה כהונתה של הכנסת היוצאת, אולם אם הייתה השנה מעוברת יהיו הבחירות ביום ג' הראשון לאותו חודש.</p> <p>45. הכנסת לא תקצר ולא תאריך את תקופת כהונתה אלא בחוק שנתקבל ברוב של שני שלישים מחברי הכנסת ואם נתקיימו נסיבות מיוחדות המחייבות את קיצור תקופת הכהונה או המונעות עריכת בחירות בעתן; תקופת הקיצור או ההארכה לא תעלה על הזמן המתחייב מהנסיבות</p>

האמורות; מועד הבחירות ישתנה על ידי חוק שתקבל הכנסת לעניין זה.
46. רוב של חברי הכנסת רשאי ליזום עריכת משאל עם בנושאים הנוגעים לריבונות המדינה ולשאלות חוקתיות; משאל העם בכל עניין הוא מייעץ ותוצאותיו אינן מחייבות את הכנסת או רשות אחרת.
47. סמכויות הכנסת וחבריה, פרטי אופן בחירתם, אופן הפסקת כהונתם, מילוי מקומם, חסינותם ונושאים אחרים הנוגעים למעמדם ולפעולותיהם ייקבעו בחוק.

הרשות המבצעת

48. הממשלה היא הרשות המבצעת של המדינה.
49. הממשלה מכהנת מכוח אמון הכנסת; הממשלה מחויבת לקיים את החלטות הכנסת; הכנסת תקבע באמצעות חקיקה אילו מהחלטות הממשלה ואילו מהמינויים שקבעה הממשלה טעונים את אישורה.
50. חברי הממשלה אחראים בפני הכנסת אחריות משותפת; שר אחראי בפני ראש הממשלה על פעולותיו שבמסגרת סמכויותיו.
51. הממשלה מורכבת מראש הממשלה ומשרים אחרים; לא יכהן כחבר ממשלה אלא מי שהוא אזרח המדינה.
52. חבר כנסת שהיה לחבר ממשלה, תופסק חברותו בכנסת כפי שייקבע בחוק.
53. רשימות מועמדים בבחירות לכנסת יכולות להגיע ביניהן, בטרם הבחירות, לברית בדבר מועמד משותף לראשות הממשלה; לאחר הבחירות יהיה המועמד לתפקיד ראש הממשלה חבר כנסת המייצג רשימת מועמדים או ברית כאמור שזכתה במספר המושבים הגבוה ביותר; הסדרים הנוגעים לעניין זה ייקבעו בחוק.
54. משיש לכוון ממשלה חדשה, שלא בעקבות בחירות ושלא בעקבות הצבעת אי-אמון, יטיל נשיא המדינה, לאחר שהתייעץ עם נציגי סיעות בכנסת, את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר כנסת או על חבר ממשלה שנבחר כחבר כנסת בבחירות בהן נבחרה הכנסת המכהנת והסכים לכך, ואדם זה יהיה מועמד לראשות הממשלה.
55. מועמד לתפקיד ראש הממשלה ירכיב את הממשלה בתוך תקופה של 28 ימים; נשיא המדינה רשאי להאריך תקופה זו בתקופות נוספות ובלבד שלא יעלו יחד על 14 ימים; נוכח הנשיא בתום התקופות האמורות כי המועמד לא הרכיב את הממשלה, [נוסח ב': או שהמועמד הציג ממשלה והכנסת דחתה את הבקשה להביע בה אמון לפי סעיף 56] יטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על אדם אחר כאמור בסעיף 54.
56. משהורכבה ממשלה חדשה, היא תוצג בפני הכנסת ותודיע על קווי היסוד של מדיניותה, על הרכבה ועל חלוקת התפקידים בין השרים, נוסח א': ותיחשב מהיום השביעי לאחר הצגתה כמי שקיבלה את אמון הכנסת

זולת אם הביעה הכנסת אי-אמון בה בתוך התקופה האמורה.
נוסח ב': ותבקש הבעת אמון; הממשלה תיכון משהביעה בה הכנסת אמון,
ומאותה שעה ייכנסו השרים לכהונתם.

57. הכנסת רשאית להביע אי-אמון בממשלה; הבעת אי-אמון תיעשה
בהחלטה של הכנסת ברוב חבריה להורות לנשיא המדינה להטיל את
תפקיד הרכבת הממשלה על חבר כנסת פלוני או על חבר הממשלה
היוצאת שנבחר לכנסת בבחירות האחרונות, והסכים לכך.

58. החליטה הכנסת כאמור בסעיף 57, רואים את הממשלה כאילו התפטרה
עם קבלת ההחלטה; הנשיא יטיל, בתוך יומיים מקבלת ההחלטה, את
התפקיד להרכיב ממשלה על האדם שצוין בהחלטה.

59. התפטרה הממשלה או שהובע בה אי-אמון, היא תמשיך במילוי תפקידיה
עד לכינון ממשלה אחרת.

60. נפטר או התפטר ראש הממשלה, או שנבצר ממנו באורח קבע למלא את
תפקידו, תמנה הממשלה חבר אחר מבין חבריה לכהן כראש הממשלה
באורח זמני ויראו אותה כאילו התפטרה.

61. לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, רשאית
הממשלה להוציא כל חודש סכום השווה לחלק השנים-עשר מהתקציב
השנתי הקודם, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן שמפרסמת
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; התקבל חוק התקציב לאחר תחילתה
של שנת התקציב, יחולו הוראותיו בהתאם לקבוע בחוק; לא התקבל חוק
תקציב, אין רואים בכך הבעת אי אמון בממשלה.

62. צבא ההגנה לישראל נתון למרותה של ממשלת ישראל; צבא ההגנה
לישראל מופקד על בטחון המדינה, אזרחיה ותושביה, ובני העם היהודי
הנתונים בצרה ובשביה, ועל משימות אחרות שתיקבענה על פי חוק; ראש
המטה הכללי יתמנה על ידי הממשלה; צבא הגנה לישראל יכבד את
השבת ומועדי ישראל, ישמור על כשרות המזון, ויאפשר למשרתים בו
שמירה מלאה של מצוות דתם.

63. סמכויות הממשלה וחבריה, פרטי אופן מינוים, אופן הפסקת כהונתם,
מילוי מקומם, חסינותם ונושאים אחרים הנוגעים למעמדם ולפעולותיהם
ייקבעו בחוק.

64. הרשות השופטת מורכבת מבתי משפט, מבתי דין ומרשויות אחרות כפי
שייקבע בחוק.

**הרשות
השופטת**

65. אלה בתי המשפט שסמכות שפיטה נטונה בידיהם: (1) בית המשפט
העליון; (2) בית משפט מחוזי; (3) בית משפט שלום; (4) בית משפט אחר
שייקבע בחוק כבית משפט.

66. סמכות שפיטה נתונה גם בידי אלה: (1) בית דין דתי; (2) בית דין אחר; (3)

רשות אחרת והכל כפי שייקבע בחוק.

67. בתי הדין הדתיים מוסמכים לדון בענייני נישואין וגירושין של מי שנשוי על פי דתם; סמכות כאמור תהיה ייחודית בענייני תוקפם של הנישואין והגירושין; בתי הדין הדתיים ידונו בכל עניין אחר שיובא לפנייהם בהסכמת הצדדים ועל פסק דינם יחול חוק הבוררות; צדדים המתדיינים בהסכמה בפני בית דין דתי אפשר שיהיו גופים ציבוריים, לרבות גופים שהוקמו על פי חוק; אין האמור בסעיף 15 חל על נושאים הנידונים בבתי הדין הדתיים.

68. לא יוקם בית משפט או בית דין למקרה מיוחד.

69. בית משפט, לרבות בית משפט שיש בידו סמכות חוקתית או מנהלית, לא ידון אלא בעתירות שהוגשו על ידי מי שיש לו נגיעה ישירה לנושא העתירה.

70. בית משפט, לרבות בית משפט שיש בידו סמכות חוקתית או מנהלית, לא יוציא צו בעתירה נגד רשות זולת אם נוכח כי יש במעשה הרשות פגיעה בדין, או שתכלית הפעולה או ההחלטה נשוא העתירה היא בלתי ראויה בעליל, או שמידת הפעולה או ההחלטה חורגת מהנדרש להגשמת התכלית שלשמה נעשו במידה בלתי סבירה בעליל; ראה בית המשפט ששאלה הנדונה בפניו קשורה לגופם של מדיניות חוץ, מדיניות ביטחון או עקרונות התקציב, לא יכריע בה.

71. ראה בית המשפט שאלה משפטית הטעונה הכרעה, ולא מצא לה תשובה בדבר חקיקה, בהלכה פסוקה או בדרך של היקש מובהק, יכריע בה לאור עקרונות החירות, הצדק, היושר והשלום של מורשת ישראל.

72. המשפט של מדינת ישראל הוא עצמאי, ואין בהיותו דומה או שונה משיטת משפט אחרת כדי לקבוע זכויות, חובות או סמכויות, או להגבילן; דבר חקיקה יפורש רק על פי הכוונה והתכלית העולות מניסוחו.

73. בענייני שפיטה אין מרות על מי שבידו סמכות שפיטה זולת מרותו של הדין שעל פיו הוא דן.

74. הרשויות שיש בידיהן סמכות שפיטה ידונו בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם הן הורו אחרת לפי חוק.

75. לא יכהן שופט או דיין אלא מי שהוא אזרח המדינה.

76. שופט יתמנה בידי נשיא המדינה לפי המלצתה של הוועדה לבחירת שופטים, שתהיה בת תשעה חברים; יו"ר הוועדה יהיה שר המשפטים; חברי הוועדה האחרים יתמנו על ידי הכנסת כפי שייקבע בחוק; המלצות הוועדה למינויי שופטים לבית המשפט העליון טעונות אישור הכנסת; הכנסת תקבע באמצעות חקיקה אילו מההמלצות האחרות של הוועדה טעונות את אישורה.

**מבקר
המדינה**

77. נשיא בית המשפט העליון יתמנה בידי נשיא המדינה לפי המלצתה של הוועדה לבחירת שופטים; נשיא בית המשפט העליון יכהן תקופת כהונה אחת בלבד, שתהיה בת שבע שנים.
78. סמכויות הרשות השופטת, השופטים והדיינים, פרטי אופן מינוים, אופן הפסקת כהונתם, מילוי מקומם, חסינותם ונושאים אחרים הנוגעים למעמדם ולפעולותיהם ייקבעו בחוק.
79. ביקורת המדינה נתונה בידי מבקר המדינה.
80. מבקר המדינה ייבחר בידי הכנסת; לא יכהן כמבקר המדינה אלא מי שהוא אזרח המדינה.
81. תקופת כהונתו של מבקר המדינה תהיה בת שבע שנים; מבקר המדינה יכהן תקופת כהונה אחת בלבד.
82. במילוי תפקידו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה.
83. מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא על פי החלטה של הכנסת ברוב של שני שלישים מן המצביעים, ובלבד שהמצביעים בעד ההעברה מהכהונה היו רוב של חברי הכנסת.
84. מבקר המדינה יבקר את ניהול המשק, הנכסים, הכספים, ההתחייבויות והמנהל של המדינה ושל משרדי הממשלה, וכן של כל מפעל, מוסד או תאגיד של המדינה, של הרשויות המקומיות וכן של גופים או מוסדות אחרים שהועמדו על פי חוק לביקורתו של מבקר המדינה.
85. מבקר המדינה יבחן את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחיסכון של הגופים המבוקרים, וכל עניין אחר שיראה בו צורך.
86. גוף העומד לביקורתו של מבקר המדינה ימציא למבקר ללא דיחוי, לפי דרישתו, ידיעות, מסמכים, הסברים, וכל חומר אחר שלדעת המבקר דרוש לו לצורכי הביקורת.
87. מבקר המדינה יברר תלונות שיוגשו בידי הציבור על גופים ואנשים כפי שייקבע בחוק או לפיו; בתפקידו זה יכהן מבקר המדינה בתואר "נציב תלונות הציבור".
88. סמכויות מבקר המדינה, פרטי אופן בחירתו, אופן הפסקת כהונתו, מילוי מקומו, חסינותו ונושאים אחרים הנוגעים למעמדו ולפעולותיו ייקבעו בחוק.

<p>89. חוקי היסוד בטלים.</p>	<p>מעמד</p>
<p>90. לא יעמוד חוק בסתירה לחוקה; לא ייקבע כי חוק סותר את החוקה אלא אם כן יחליט בית המשפט העליון, ביושבו בהרכב של תשעה שופטים לפחות, שתכלית החוק בלתי ראויה בעליל, או שהפגיעה שיש בו בעקרונות החוקה ובחירויות היסוד שבה עולה על הנדרש לשם הגשמת תכליתו במידה בלתי סבירה בעליל.</p>	<p>החוקה ודינים אחרים</p>
<p>91. לא ייקבע כי חוק סותר את החוקה אם התקבל החוק קודם לקבלת החוקה.</p>	
<p>92. קבע בית המשפט העליון, כי יש סתירה בין חוק לבין החוקה, יראו את החוק כמבוטל ביום המאה ועשרים לאחר שהתקבלה החלטת בית המשפט, זולת אם בתוך התקופה האמורה אשררה הכנסת ברוב חבריה את החוק בנוסחו המקורי או בנוסח מתוקן.</p>	
<p>93. קבע בית משפט אחר או בית דין או רשות אחרת שנתונה בידיה סמכות שפיטה כי יש סתירה בין חוק לחוקה, יעבירו את ההחלטה להכרעתו של בית המשפט העליון.</p>	
<p>94. אין דוחים או מגבילים סמכויות, או חובות או זכויות חוקתיות, ואין מוסיפים עליהן, מכוחן של סמכויות, או חובות או זכויות חוקתיות שמחוץ לחוקה; סמכויות, או חובות או זכויות חוקתיות שהיו בתוקף עד לכניסת החוקה לתוקפה, בטלות עד כמה שאין הן מתיישבות עמה.</p>	
<p>95. רוב מיוחד הדרוש לשינוי חוק או סעיף בחוק ייקבע בקריאות שנייה ושלישית במליאת הכנסת אך ורק על ידי מספר חברי כנסת השווה לפחות למספר החברים הנדרש ברוב המיוחד; לא יעמוד חוק או סעיף בחוק בסתירה לחוקים או לסעיפים בחוקים שנקבע רוב מיוחד לשינויים; גודל הרוב הדרוש לשינוי של סעיף או של חוק קובע את עדיפותו.</p>	
<p>96. למעט האמור בסעיף הקודם, עדיפות חוק על פני חוק אחר נקבעת על פי מועד קבלתו בקריאה שלישית; המתקבל במועד מאוחר יותר עדיף.</p>	
<p>97. הכנסת תפקח, בדרך שתקבע בתקנון הכנסת, על התקנת תקנות; לא תעמוד תקנה, למעט תקנה לשעת חירום בתנאים שייקבעו בחוק, בסתירה לחוקים.</p>	
<p>98. על אף האמור בכל דין אחר, אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות את החוקה, להפקיע זמנית את תוקפה או לקבוע בה תנאים; אין לשנות סעיף זה אלא ברוב של שני שלישים מחברי הכנסת.</p>	
<p>99. חוקה זו תיכנס לתוקפה אם תתקבל על ידי הכנסת ברוב חבריה בהצבעה שמיית; טרם שתצביע הכנסת על קבלת החוקה בקריאה שנייה ושלישית, ייערך משאל עם שבו תוצג החוקה בפני אזרחי המדינה.</p>	<p>קבלת החוקה ותיקונה</p>
<p>100. אין לשנות את החוקה, להוסיף לה, לגרוע ממנה או לשנות סעיף</p>	

מסעיפיה, אלא ברוב של חברי הכנסת שהתקבל בהצבעה שמית; טרם שתצביע הכנסת על שינוי בחוקה בקריאה שנייה או שלישית, ייערך משאל עם בו יוצג השינוי המוצע בפני אזרחי המדינה.

תיקונים עקיפים

יבוטלו כל חוקי היסוד. הנותר מהם כתוצאה מקבלת החוקה, השינויים והתוספות הנדרשים ייכללו בחוק חדש שיבוא במקומם ושיתקבל במקביל לקבלת החוקה. השם המוצע לחוק האמור: חוק סדרי שלטון ומשפט, התשס"ו – 2006. מוצע כי חוק זה לא ייחנה משריון, למעט הסעיפים שיחסנוהו מתקנות לשעת חירום.

המכון לאסטרטגיה ציונית הוא מכון מחקר העוסק בנושאים הקשורים לאופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
כתובת: רח' ששת הימים 19, ירושלים
טלפון: +972 2 581 7196
דוא"ל: isz@012.net.il